

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.
Kéziratok nem adóznak vissza.

Előfizetési feltételek:
helyben házhöz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
félre . . . 2 frt,
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.

Nyilttér sora 15 kr.

Alsófehérmegye felirata a romániai vám-szerződés ügyében.

Mélyen tisztelt Képviselőház!

Háromszék vármegye törvényhatósága hasonló szellemű felirattal pártolást végett megküldvén törvényhatóságunkhoz a Romániával való kereskedelmi és vám-szerződés megújítása iránt megkezdett tárgyalások alkalmából mult évi december 29-én tartott közgyűléséből a mélyen tisztelt képviselőházhoz intézett feliratát, a legkomolyabb aggodalomtól áthatva, ha vajjon nem lesz e kockára téve ezen szerződésnek létre jötte által hazánk erdélyi részeinek egész gazdasági létele, kötelességének érezi törvényhatóságunk is óvó szótátat egyhangulag felemelni ezen kérdésnek hazánk mezőgazdasági érdekei feláldozásával eshető megoldása ellen.

Határozottan ki kell jelentenünk, mélyen tisztelt képviselőház, hogy bármily divatosá vált is Erdélyt, mint csak az ipar mielőbbi kifejlődése által prosperálható részét tekinteni hazánknak — az erdélyi terület legjelentékenyebb részében agrikultúrából élő s azt fejleszteni is képes föld, melyen, ha a mezőgazdaság jövedelmező üzése lehetlenné tétetik, még mostani csekély iparos és kereskedő osztálya is vándorbotot vehet kezébe.

Már pedig, ha a Romániával való vám- és kereskedelmi szerződés csak azon az alapon lehetséges, hogy Románia gabonáját és marháját szabad, vagy csak nagyon mérsékelt vámmal terhelte utat találjon hazánkba, Magyarország egész keleti felének mezőgazdasága tönkre fog tétetni; mert a legintenzívebb gazdálkodás mellett is a romániaihoz hasonló olcsó áron nem lesz képes előállítani mezőgazdasági termékeit.

Megengedjük, hogy a Tisza vonalon túl, már a szállítási távolságnál fogva is, a román mezőgazdasági termények versenye nem lesz oly érezhető; — de miután a Romániából bejövő gabona és marha mind a monarchiában marad, mert a nyugoti határok a legszigorubb vámokkal el vannak a szomszéd államok által zárva, — a monarchia egész területén éreztetni fogja az árakra lenyomó, sőt sok esetben az eladhatást akadályozó hatását. S ha az összes mezőgazdaságból élő lakosság, mely elvégre is az államnak zöme, jövedelmében oly jelentékenyen rövidítve lesz, nem fogják-e ezen osztályban éppen fogyasztóinknak bizonyára nagyobb részét elveszteni azon iparágak üzői, kik annyira vágnak a romániai piacra.

A vámháboru eredményei már is kitüntették, hogy az eddig készítményeinek durvább volta miatt a romániai piacra utalt erdélyi határszéli ipar igen kevés kivétellel,

a Romániából való minden átmenet nélküli rögtöni kizáratást nagyobb rázkódás nélkül kitudta állani, sőt rövid idő alatt előnyösebb és fejlesztésére is ható belföldi piacot kapott; s azon néhány iparág is, mely még megfelelő belföldi fogyasztásra nem talált, kellő összeköttetés s az erdélyi % részben mezőgazdaságból élő lakosságnak kedvezőbb elhelyezési viszonyok közé jutásával fogyasztóit meg fogja találni.

Visselhesen csak földművelő népünk boeskor helyett eszimat és legyen meg a székelyföldi városoknak a házával vasuti összeköttetése, a székely eszimatia és asztalos éppoly jó piacot fog találni a vagyonosodó belföldön, mint a milyent bomániában vezetett. A jelenlegi székely ipar jelentőségére különben igen jellemző világot vet Háromszék megye idézett felirata a Romániával megkötendő vám-szerződés ellen, azon megyéé, a melynek érdekében szokott hangsúlyoztatni a vám-szerződés szükségességét.

Hazánknak jelen ipari fejlettsége mellett még lényeges szükségnek nem tekinthető a vám- és kereskedelmi szerződésnek Romániával megkötése s ha mezőgazdasági érdekeink feláldozásával újra bejutást eszközölhetnénk is eddig oda vinni szokott ipartermékeinknek, azok az ottani piacot csakhamar elfogják veszíteni.

Románia a legnagyobb áldozatokat teszi meg s teljes állami önállóságánál fogva képes is megtenni, hogy azon kevésbé fejlett iparágak, melyekből való készítményeink ott jó piacot találtak, meghonosíttassanak. A finomabb iparcikkeket pedig az azokat jutányosabban előállítani tudó nyugoti államok olcsó tengeri uton szállítják oda s velük mi drágább készítményeinkkel nehezen versenyezhetünk. Egyedül a határszélhez közel levő vas- és kőszentelepeink termékei azok, melyeknek Romániába bejuttatásáért érdemes némi áldozatot hozni.

Miután Románia a mi ipartermékeinket nélkülözheti, semmi kétségünk, hogy csakis gabonája és marhája vámentesen behozhatása árán lesz hajlandó nekünk — biztos jövedelmet éppen nem ígérő — ipari engedményeket adni.

Magyarország s főleg a kevésbé termékeny és mostohább éghajlati viszonyoknak kitett erdélyi részek gabonatermelése pedig Románia szűz földével nem képes kiállani a versenyt. — A Romániából való gabonabehozatal teljes elzárása mellett is magas árakra éppen nem számíthatunk, gabonánk árát a nyugoti piacok árai szabályoznák s éppen azért kitenni magunkat annak, hogy midőn képesek vagyunk az egész monarchia gabonaszükségletét fedezni, az idegen gabona bebecsülésével

még jobban lenyomjuk az árakat, esetleg a nagy forgalmi vonalokon kívül eső vidékeinken a gabona bérmi áron való eladhatását lehetlenné tegyük, egyértelmű lenne a gazdasági öngyilkossággal.

Mióta a vámháboru beállott, — bár jobb termésűnk volt, mint 1884. és 1885-ben — mégis az árak annyira emelkedtek, hogy az erdélyi részek termése iránt is élelkebb kereslet keletkezhetett. — A gabona árában beállott átlag 1 frt — 1 frt 20 kr métermázsnkénti áremelkedés pedig hazánk egész területét véve nem oly csekély értéket képvisel több az, mint Magyarország összes szántóföldjeinek egész évi adója, mely ékepp fedezetet nyerve az áremelkedésben gazdáinknak a mult évben erre fordított jövedelme felszabadult egyéb, az ipar és kereskedésnek szolgáló igényeik kielégítésére.

S még azt a hatását sem szabad szem elől tévesztetni a romániai vámentes gabonabehozatal által okozandó árcsökkenésnek, hogy ezen gabona-árcsökkenés okvetlenül drágítja a belföldi termelést, mert minél olcsóbb a gabona, annál drágább a eseléd és napzimos; csekély igényét a gazdasági munkásosztály kevesebb munka mellett is ki tudván elégíteni.

Mit szólunk már most a marhabehozatalnak Romániából szabadá tételéhez?

Nem volt-e alkalmunk elég keservesen tapasztalni, hogy saját marhaállományunknak is a fogyasztás mérvét meghaladó növekvése folytán a marhaárak feltelni sem tudott alacsony fokra hullottak alá. Már most ereszkük be még Romániának sokkal olcsóbb felnevelési értéket képviselő marhái, csak azért, hogy egy néhány ausztriai nagy város pár krajzárral olcsóbb húst kaphasson, nem gondolva önösségében arra, hogy a mezőgazdák tönkretűtása s így főkereskedelmi fogyasztók vevő képességének csökkenése folytán saját jólétük is hanyatlóba indul. — De eltekintve a marhaárak hanyatlásától, az állategészségügy rendezése terén eddig elért eredményeinket szabad-e kockára tennünk; szabad-e az állategészségügyi intézkedéseink iránti bizalmak jelöl marháinknak határait már megnyitott Svájc és Olaszország bizalmatlanságát újra felkelteni, épp most, midőn már remélhető, hogy Németország is meg fogja nyitni, nem védvamos tekintetből, hanem csak is állategészségügyi intézményeinkben való bizalmatlanságból elzárt határait; szabad-e akkor, mikor gabonánkkal végleg leszorultunk a nyugoti piacokról, marhakitűlünknek még biztató lehetőségét egyszerre megsemmisíteni? Mert kötelezze magát akár-hogy Románia a nemzetközi állategészségügyi intézkedések pontos keresztűltételére és legyenek azok általa a legna-

TÁRCZA.

Életemből.

Midőn mint gyermek építék
Kis várat lenn a porba,
Szilaj danával jött a szél
S művecském elsodorta.
És én nagy lelki fájdalommal
Soká sirattam azt,
Mig jó anyám letörle csókkal
ajkimról a panaszt.

És szóla: „Gyermekem ne sirj!
Építs egy mást helyette;
Sirással föl nem építéd.
A szél, ha tönkre tette!
Oh, majd tündöklő, büszke várat
Fogsz te építeni, lásd!
A mit ha összedönt az élet,
Nem lesz vigasztalást!”

A gyermekkor letűnve rég . . .
Gyermegből ifju lettem;
Azóta hejh! de sok vihar
Zugott el már felettem!
De áldott jó anyám beszédét
Soh' sem felejtém én:
Mert büszke váram porba döntve,
Lezuva a remény!

Szabó Jenő.

A ki a falevelekkel beszél.

— Elekes Lászlótól. —

A leszálló nap halvány sugaraival lágyan fonja be a Marost s vízbe belesápad a felkelő hold. A vízmelletti park elkezd zsongani, a beszédes levelek elkezdnek susogni, zörögni — s kigunyolják azt a halvány ifjút, ki szívének lázas dobbanását oda sugja a park imbolygó fakoronáinak, beszédes faleveleinek . . .

. . . Sárba tiportátok eszméimet, kigunyoltatok vágyaimat, agyrémmé tettétek sejtelmeimet. Békóba nyugóztetek, porig alázattok ti nyomorultak . . . De én most sem téged vádolkak szívem édes álma, lelkeim édes eszménye, Annuskám! — Hiszen te tisztább vagy a hónál, ártatlanabb a játszi gyermeknél. Hiszen a te arcod szentsége még a bünt is megszágyenténé . . . Nem gyanusítlak, de ha jönnek az órák, mikor elgondolom, hogy ott voltam veled, szerettem volna hinni neked, de én csak kételkedni tudtam: elszomorodom. — Lelkemet győtri a kín, arczom megsápad a fájdalomtól, nem tudok gondolkozni többé, csak porba borulni és imádni Téged. Oh, mert te még nem tudod, hogy mit tesz az, mikor a bűnös lelke szennyét odaszórja a te lelkedre, mikor eszabit s azután eszabdálával magához von és megöl. Így tettek szüleid is velem. Fáradozásaim jutalmául kivertek, mint hitvány ebet szokás. Miért? mert megmondottam, hogy a léha csillogás bukásokra vezet; hogy csalfa az az élet, melyet ők élnek; hogy a te lelkedet mentsék meg attól az iszonyu csalódástól, mely osztályrészedül fog jutni. Vélkeztem, mert igazat mondtam; s mert alárendelt valék, eseléd számba jövék. Te mitsem tudsz ezekről, de ne is tudj! . . .

Én féltetek kis angyalom, hogy magával visz a csalfa álom s elviszi hű lelkedet távol idegenbe, hol gyöngyöt, koronát tesznek lábaidhoz, biborszönyegeken suhogó rajongók körül, száz szívet ölsz meg egy éjszaka s az én szívem reszkette gondol arra, hogy ez csak órai dolog és téged eifelejtenek. Ki venne el egy szegény leányt, kinek még hozománya sincs csak nagy igényei? Én nem akartam, hogy az én szívem hulló véreben is gyönyörködj! Azt akartam, hogy láss nagyok, ridegnek, büszkének, daczosnak és hallgatagnak. És eltávoztam tőled a nélkül, hogy parányi kezeid megcsókoltam volna, mert félttem magamat tőled . . .

Most kibeszélem a fák leveleinek titkom. A holdas, csendes éjszakákon elhívlak magamhoz, hadd lássam fényleni bűvös arcodat, bár egy pillanatig, mig lázas epedéstől meghalok. — Odahullok lágy öledbe, álmodom üdvörl, boldogságról. Beszélék hozzád, játszom aranyhajszálaidal és mámorosan hallani vélem sutgó beszédet, az akác-fák illatárjából. A harmattól csillogó mezőben együtt jársz velem, — felettűnk álmoldal zendül, a langyos éj arnyai ott remegnek, imbolyognak előttűnk. A vetés-tenger hullámzása, fehér nyárfalombok reszkető zugása mind-mind rólad beszél . . .

Én kis angyalom! Kit többé soha sem látlak, emlékszel-e reám, ki láztól sorvadva, égve esdekeltem hallgatag ajkadnak: légy az enyém! Neked emlékezned kell hogy miképp gunyoltad ki hű szeszálybói kéréssem. — Szomorú panaszszal beszéltem neked mind buszabban . . . hallkabban sirba vágyó, titkos beszédet. Elfutottál tőlem és telesirtad párnádat hosszú, meleg könyvekkel.

gyobb gonddal keresztül is vive, ugyan hol a biztositék, hogy Romániának aldunai miasmás mocsárokkal telt vidékein, a keleti marhavész ezen szülőföldén a primitív tartásu és gondozásu marhaállományban a vész magától bármikor ki nem tör s ha talán elfojtatik is, esirája tovább nem száll?

De több oldalról szokott hangsúlyoztatni, hogy magunknak van szükségünk a romániai olesó gabonára. — Nagy nemzetgazdasági fontosságú szesz- és malomiparunk attól teszi függővé fennállhatását.

A mi a szeszipart illeti, a szomszédállamok mértékfeletti igyekezete mindentéle praemiumokkal szesziparukat megteremteni és kivitel képessé tenni, — már ugy is a legtöbb irányban lehetetlené tette szeszivitelünket. A belfogyasztásban pedig éppen nem kívánatos lehetővé tenni azt, hogy a szeszgyárak a szesz minél olesóbban árusíthatására saját kárakra is versenyezzenek.

A gabonaárak a Romániából való szabad behozatal nélkül is elég alacsonyok fognak maradni arra, hogy főleg a technika mai fejlettsége mellett még mindig rendkívül olesó áru szeszt állíthassanak elős a kisebb szeszgyáraknak a jelenlegi adózási rendszer miatti nehézségein is igen könnyen segíthet a mélyen tisztelt képviselőház az által, hogy ne a gyár által termelhető, hanem az áruba bocsátott szesz készletet adóztassa meg, melynek adótételeit a fogyasztás minden csökkenése nélkül az állam pénzügyi érdekében jóval emelheti is.

Mennyiben pedig egyes nagyobb, a külföldi piacokhoz közelebb is eső gyártelepeknek a kivitelre alkalmas nyillik, a teljes adóvisszatérítés praemiumán kívül meg lenne adható még a vámvisszatérítés is az általuk felhasznált romániai gabonára, de csak is utólagosan. — a tényleg kivitt szesznek megfelelő mennyiségben.

A malomiparra néve elismerjük, hogy a lisztkivitelre dolgozó nagy malomiparnak a romániai gyengébb búzának a magyar finomabb búzához keverése versenyképesebbé teheti. — Miatán kiviteli képességüknek ez által lehetővé 'étele' üzemök nagybővödését s így a magyar finomabb buza keresletének s tehát árának is emelkedését eszközölheti, általuk a romániai buza vámvisszatérítés melletti behozatalát feltétlen károsnak nem tekinthetjük.

De ezen kedvezmény is csak a külföldi kivitelre dolgozó nagy malomiparnak volna megengedhető, a tényleg kivitt liszthez felhasznált romániai buza arányában.

Mindamellett is azonban, hogy a Romániával való vám- és kereskedelmi szerződés megkötését Magyarország specialis közgazdasági érdekében állónak nem tartjuk s magunk legjobban örülnénk, hogy ha a megkezdett tárgyalások sikerre nem vezetnének. — mégis számolnunk kell azon körülménnyel, hogy az osztrák inkább csak vélt érdekek pressioja s a Romániával fenntartandó barátságos politikai viszony szükségessé teszik a szerződés létrejöhésére némi engedelményeket tennünk.

S miután Románia csak gabonája s marhája behozatásával van monarchiákkal szemben érdekelve, ha már a két cikk közül választanunk kell, mindenesetre a szarvasmarha az, hol nemzetközi állategészségügyi tekintetéből is nem lehet engednünk, még a gabonánál a behozatalt teljesen lehetetlenítő prohibícióvámoktól elállhatunk. — Azonban feltétlen és józanul Románia által is elismerni kellő követelmény az, hogy a gabonabehozatali vám legalább annyi legyen, mennyi a romániai gabona olesóbb előállítás költséget a m a g y a r g a b o n a

Emlékszel-e, a mint odaállottam anyád, e büszke nő elé kiegyenesedve, felemelt fővel és megmondám neki: „Asszonyom! én megyek, mennem kell. Bármí történet, többé nem maradok itt, pedig szívem szakad belő.” Én szavamat megtartottam, vele leszámoltam, de veled még nem. Neked meg kell tudnod, hogy bomló életem, összezuzott szívem most is odadobnám lábaidhoz, hogy most is szemedbe mondanám: nézz reám, nézd ezt a sivatagot ezt te tetted, ezért te fogsz számolni az őtök hatalomnak. Számolnom kell veled. Ezt joggal teszem s ha kételkedel jogomban, piruljál te érette. Egy élet ára van szóban s ha szívem szétszakad is, számolok veled! . . .

A sárga lombok nyöszörögnek az őszi szél süvítésétől, az égboltozat kékje összeolvadt az eltűnő világgal, melyre álomkód borult. A halvány ifju tovább folytatja beszédét:

„ . . . Ama sötétlők hegyeken csüng lelkeim. — Valami csalogat, sugdos csásbázavakat róla. Érzem közeledtét, hallom gyöngye lépteit, itt van . . . Anna, Anna! te jégszirt, te büszke palma, ugy-e nem olvadtál fel, ha elődbe borultam, de most, midőn széttört szívemet dobom lábaidhoz, szemeid tüzben csillognak, mint midőn a fagy és jég megcsillan a holdas, téli éjszakán. Anna! ha álmatlan éjen, félkönyöködre dölve elmerengsz és lelkedet busítja a fénytelen homály, emlékezzél reám! S ha szomorú dal hat füleidhez, mely rólad beszél, neved suttozja, fogd össze kezeidet, imádkozzál s imádságod meggyógyítja szenvedő szívemet.

Anna! ott leszek nászéjszakádon. En is belecsenditem hangom az öröm nagyharang zugásában, én is ott tombolok a táncz hevében, én is érintem mennyasszonyi

előállítás költségével kiegyenliti, a mi métermázsánként legalább 1 frt 50 kr a buzánál és 1 frt a töröküzánál. Ily magasságu vám a mérsékelt behozatalt lehetővé teszi, de a tömeges elárasztást kizárja, mert a tömegesebb behozatal esetén árának lenyomatván, a romániai behozatal többé jövedelmez nem leend.

Bizalom teljes tisztelettel kérjük azért a mélyen tisztelt Képviselőházat, hogy az általunk tolmácsolt s bizonyára az ország lakosságának túlnyomó többsége életérdekeit képező körülményekre tekintettel, a Romániával való vám- és kereskedelmi szerződés megkötésére oly befolyást gyakorolni méltóztassék, hogy ezen szerződésnek hazánk vitalis mezőgazdasági érdekei, melyek tulajdonképp iparunk és kereskedelmünk felvirágzásának érdekei is, áldozatul oda ne vetessenek s érdekeink erélyes megvédésével hazánk és a monarchia tekintélye megvédessék; mert meg vagyunk győződve, hogy egy oly kereskedelmi- és vámszerződés, melyet jogosulatlan közgazdasági áldozatok árán tudnánk csak megvásárolni, s melynek megkötése csak gyengeségünket árulná el, nem hogy emelné, hanem csökkentené, sőt semmivé tenné Romániában politikai befolyásunkat is.

Kelt, Alsófehérvármegye törvényhatósági bizottságának Nagyenyeden, 1887-ik évi februárius hó 26-án tartott rendes közgyűléséből.

LEVELEZÉS.

Gyulafehérvár, 1887. márczius 16.

E város közügyeiről komoly és helyes irányu értesítést nagyon ritkán vehetni, lapjai folytonos hallomásból elejtett egyes szavakból merítik kutorrásaikat, czélt tévesztve adnak egyes tudósításokat közre, minek következménye, hogy e mai nap valóban emelkedésnek indult város viszonyai egyes hírlapokban téves irányban tárgyalatnak.

Ez uttal megbízható helyről vesszük azon hirt, mely Gyulafehérvár pénzintézetének tagjait valóban jellemzi, a midőn megyénk és erdély összesége által köztiszteltben tartott nagyrépost Barts Ferencz ő méltósága jól talált olajfetesü arczképe, a takarékpénztár 15. évi fennállásának évforduló napján, a takarékpénztár helyiségében a részvényesek tömeges jelenlétében megtartott közgyűlésen lelepleztetett. Látni és az ünneppelletl érezni kell azt, midőn a kortól már meghajlott ősz visszatekintve multjára a tisztelet és ragaszkodás ily nemű kifejezésével szemben, meghatva lett különösen akkor, midőn az érdemes polgármester Novák Ferencz, a takarékpénztári igazgató, rövid, de velős, szívhez szóló és szívből jövő szavakkal ecsetelve azon működést, melyet az ünneppelt hosszas időn át a pénzintézetnél elfoglalt hivatali állásán kifejtett.

Szavainak igazságát ékesen bizonyítja az, hogy a nyolcz milliót megközelítő forgalommal bíró gyulafehérvári takarékpénztár egyike hazánk azon pénzintézeteinek, melyekre ma mindenki a legnagyobb bizalommal tekinthet.

E napon volt a takarékpénztári tisztviselők választása is, melynek eredménye, hogy egyhangulag meglettek választva az egyes állásokra és pedig: elnöknek Barts Ferencz, alelnöknek Novák Ferencz, igazgatóknak Fabián Sándor, Jónás Adolf, Baruch Albert, Glück Rudolf, dr.

fátylód s odaállva eléd megmondom: én vagyok. Nézz a szemembe! Miért vagy oly halovány, máskor hogy pirultál, ha engem láttál. Reszkess! . . .

Annuska! nem beszélek igazat, láztól égek, elvagyok merülve fájdalomba vagy talán csak álmodom ébren? Ne reszkess! Mi köze van a te éltednek az enyémmhez? Semmi. De nekem van, mert hiába zizzen a fünek selyme, ha nem ketten tapodjuk azt; hiába hullámszik előttem a kalásztenger, ha nem te mutatod annak megtörését; a Maros vizsínén hiába reszket a holdas éjszaka fénytömege, ha nem te mutatod ott nevedet kirajzolva. Oh, még a levegő is undorító s nem oly illatos, mint mikor veled szívám azt. Megboesás! Ne reszkess. Ne emlékezzél! Hiszen én oly bohó vagyok. Megégetett a te két nagy szemed, az a fénylő két csillag láng s beteg lettem tőle. Esengtem a te hideg, tiszta szépséged után; vártam, hogy megszólalsz, hogy meghallom szived dobbanását . . . Álmodtam rólad, mert álmaimban visszanyerni hittelek fénylő rózsá márványom! Láttam égő gránátajkodat, éreztlél, beszéltél velem. És? és érzem álmanban a reám hulló könyzárpot, fáj tudnom, hogy mindez csak álom, mely megcsillan és eltűnik, mint eltűntél te, szívem édes álma, jövőm büszke ideálja, én Annuskám! . . .

A láztól égő halvány ifju oda támasztotta fejét a platánfa törzsének s ugy nézi azt a fényes angyalt, ki száll alá az égből, hogy vigye oda boldognak azt, ki boldogtalan volt itt . . .

Elekes Viktor; felügyelő bizottság tagjaiul: dr. Mohay Sándor, dr. Náthán Bernád, Glück Adolf, Jónás Dávid Glück Jakab, Straubert Ödön, Coseriu János Cirlea János; számvizsgáló bizottságba: Ávéd Jákó, Kohn Lázár, Deutsch Adolf.

Nem mulaszthatjuk el még Gyulafehérvár polgárainak ugyanazon napon, mely a nemzeti újraébredés nagy napja is, egy fontos polgári kötelességének lerovásáról tenni említést, — ugyanis a szabadelvű párt elnöke dr. Barts Ferencz a pártot délután fél 5 órára előleges megbeszélés folytán a városi sétatéri kioszk termébe értekezletre hivta egybe, melynek tulajdonképpeni czélja a képviselő jelölt felléptetése volt.

Nem csekély feladat hármlott e város polgáira, mert a feltűnő haladásnak indult város érdekeit minden téren biztosítani kell oly férfiak választása által, kik képességeikről már több ízben fényes tanúságot tettek. Novák Ferencznek, e város kitűnő polgármesterének, kinek neve minden jeles alkottással egybe van forrva, csak egy szavába került volna, hogy közlekedéssel megválasztott képviselője legyen városának. — De mi lett volna a város — általa oly lelkes buzgalommal létesített — intézményeivel? Ki tudta volna — előljárva áldozatkészséggel — összetartani a derék polgárságot s tekintélylyel bírni fel és lefelé egyaránt?

Ő a hozzá minden oldalról intézett felhívásokat szerényen elhárította magától s megmaradtott annak, a mi volt, a városi közügyek lelkes vezetőjének!

Ez érzelmeket Halász Jakab kir. közjegyző ékes szavakkal tolmácsolá s így leve, hogy dr. Barts Ferencz elnök ajánlatára, dr. Mohay Sándor, a város mostani tehetséges és buzgó képviselője, a szabadelvű párt által jövőre is jelöltül állított fel, — ki küldöttség által meghivatván, — megköszönte a választók bizalmát s programbeszédének megtartását akkora kérte fenntartatni, — midőn eddigi működéséről is be fog számolni.

Balászfalva, 1887. márcz. 17.

Az idei unjonezállítási időszaknak a folyó évi márczius 1-én történt beállával a sorrend a balászfalvi sorozó járásra is elkövetkező, a királyi tanácsos alispán ur polg. elnöklele alatt a folyó hó 15., 16. és 17-én végre is hajtatott.

Az unjonezozás jó rendben folyt le és oly szép eredményre vezetett, a minőre a jelen hadképeségi viszonyok és körülményekhez képest alig lehetett számítani. A számszerinti eredmény a következő volt:

Állítandó való volt a hadjutalék javára 57 s a póttartalék javára 7 legény; erre besoroztatott 471 elővezetett hadköteles közül az említett két jutalék fedezésére 64 legény, tehát a kivánt létszám, a honvédség javára pedig 32, összesen tehát 96 hadköteles.

Megjegyzendő, hogy a honvédség követelménye e járástól csupán 15 legény volt s így ezen követelményen felül még 17 honvéd lett besorozva. Egyéb mást, hogy ily szép eredmény érelett el, ez a sorozó bizottság katonai osztályának köszönhető, mert működése és ténykedése a legénység megvizsgálása és besorozása körül oly szabatos és lelkiismeretes volt, hogy felülvizsgálata csupán négy egyén lett utasítva.

Megemlítendő még, hogy a fennebb említettek kivül az igeiglenes felmentés iránt folyamodók közül is nyilvánított részint a had- és részint a honvédségi szolgálatra alkalmasnak 16 legény, azonban mentességi igényük igazolt levén, ideiglenes mentesek maradtak. A régebbi felszólamlók közül 6 igényt vesztett is vezetettvén elő, ezek közül besoroztatott kettő a honvédséghez.

A sorozás fáradsalmain kívül egyébben is volt része a bizottságnak. Márczius 15-én Váncsa János gör. kath. érsek vendégelte meg a sorozó bizottságot. Ő multságára ez alkalommal is oly megnyerő s lekötő szíveséggel vitte házigazdái tisztét, hogy a bizottság polgári elnöke Csató János kir. tanácsos alispán meg nem állhatta, hogy a sorozási munkálat akadálytalan folytatása érdekében kötött előleges stipulatiók nyilvános megszögesével, röviden poharat ne emeljen a szeretett egyházió egészségéért s még hosszúra terjedendő életéért. Ezt természetesen az érsek viszonzása követte, mire Boér őrnagy a bizottság katonai elnöke szép magyar felköszöntőben újabb s általános éljenzéssel fogadott, jó kívánságokkal állott elő. De az idő előre haladott s a bizottság, melyre még sok munka várt, egy pár kellemesen töltött óra emlékével vett búcsút az őszülő hajju, de fiatal, ruganyos kedélyű s magas miveltésű egyházuagytól.

Más nap Finna István főszolgabíró vendégelte meg igazi magyaros vendégszeretettel a sorozó bizottságot, melyet az izletesnél izletesebb ételk nagy száma, a felszolgált borok jósága, a szíves házigazdák s a kedves házikissasszonyok sűrű kínálatai mellett, csak az ilyen-czek különös gondviselése óvhatott meg attól, hogy a böles mérséklet szabályait jelentékenyen át ne hágja. L.

Nagykanizsa, 1887. márczius 16.

— Márczius 15-ike Nagykanizsán. —
Még a természet is megmutatja, hogy ez a nap nem olyan, mint egy más s ha nipes hozzá elég ereje,

hogy a kiasz megifjodni ke szalóki néma

Ámde a a domb felett a hó is mag édes, fájó em

Oh, de zet felemelő n nasszát dudolja nem csüggedé sirást, nyögés járást tanulat

En szer fogom szeret ugyan „jobb

E nagy denik egylet nemzeti büsz emléke által,

A „Pol körükben bar dalok és felk félisteneit s „Oroszlán“ v voltak a már tartva.

A „Ma irodalmi szak disz úiest t journalista is noki megnyit Lajos sz. o. r. tag. 2.

Bálint sz. o. rajz, írta B jegyző.

S most mást rólla n Szinte oldalságot, nál oly szem Pénz é frt tagsági d több irodalm egy irodalmi

All-e s muvakörét senki.

Pedig ticans“ is i tagsági díjt Félve

ebben még éreké valak ezrel egy kellett.

Jelenk működik s czimű 3 fe mával a sz látni. — I magasan fe mind ragyo

Eddig hogy medd nem tudom

Bezze akkora dara tenné!

Hála az én szív mitől minél azáltal „sziv természet. Így tesztem. Így

Az nyomja kell, minth

S mié tora segéjé „szivkönyv szőlított fe zatát hallot telenség ké hez?“ Csá danom. Jé dolgomat e

hogy a kiaszott fába és földbe zöldet csajjon: a már megifjodni kezdő vidéket beborítja vastagon hóval s viszályos néma szenderegésbe.

Ámde a fehér takaró mit sem felejtet el velünk: a domb felett — hol „hős fiak“ alusszák örök álmukat a hó is magasabban áll s az emlék így is csak emlék, édes, fájó emlék marad.

Oh, de kinek jutna eszébe most: siratni egy nemzet felemelő multját, ki volna elég gyáva ahhoz, hogy panaszt dudolja egy nemzet fia előtt, kik a fájó multból nem csüggedést, de erőt, nem gyávaságot, de erélyt, nem sirást, nyögést, hanem felemelő fövel, nyílt homlokkal járást tanultak el.

En szeretem nemzetem multját, de még jobban fogom szeretni jövőjét, melyről hiszem, hogy az csak ugyan „jobb kor“ lesz.

E nagy nap emlékezete elhatott mindenfelé: mindenik egylet sietett áldozni egy estét, melyen eltelve nemzeti büszkeségtől s meghatva a felemelő szép mult emléke által, éltesse ama szépi dők „nagyjait“.

A „Polgári egyesület“ és a „Hadastyán egyesület“ saját körükben barátságos összejövetelt tartottak, hol hazafias dalok és felköszöntők között, éltették szabadságharcunk felisteneit s nevezetesen Kossuthot. A „Korona“ és „Oroszlán“ vendéglőkben szintén társas összejövetelek voltak a már érintettem szellemben és modorban megtartva.

A „Magyar irodalom és művészet pártoló egyesület irodalmi szakosztálya“ e nap emlékére saját helyiségében disz ülést tartott, melyen Hentaller Lajos győri híres journalist is jelen volt s melynek tárgyai voltak: 1. Elnöki megnyitó beszéd „Márczius 15-ike“ írta Bátorffy Lajos sz. o. elnök, felolvasta dr. Csempek Kálmán sz. o. r. tag. 2. „Márczius 15-ike“ költemény, írta Bálintffy Bálint sz. o. r. tag, felolvasta egy r. tag. 3. „De igen“ rajz, írta Bátyk Lajos, felolvasta Rosenfeld Lajos sz. o. jegyző.

S most, midőn az egyesület ismét tollamra jött, egyet-mást róla nem hagyhatok említés nélkül.

Szinte elkomorult az ember, mikor látja azt az egyoldalúságot, gyengeséget, mely ez egyesület igen sok tagjánál oly szembe ötlőleg mutatkozik.

Pénz és pénz, aztán, hogy vajjon ki fizeti azt a 4 frt tagsági díjt, vajjon van-e annak annyi általános s még több irodalmi műveltsége, hogy feltudja fogni, mit tesz egy irodalmi egyesületnek rendes tagja lenni az nem kérdés.

Áll-e az illető azon magaslapon, honnan ez egyesület munkakörét megbírálni tudja, ezt nem vitatja senki, senki.

Pedig az által soha sem lett egy kereskedő „practicans“ is irodalom pártolóvá, hogy egy egyesületnek 4 frt tagsági díjt megfizetett évenként!

Felvére mult már, hogy az egyesület tagja vagyok, de ebben még élvezetes estélyt nem értem s isten tudja, ha érek-e valaha? Azt hiszem megbocsátnak olvasóim, ha ezzel egy keveset kitértem a rendes utból, de tennem kellett.

Jelenleg itt a Sággy Vilmos jóhírű színtársulata működik s a mult héten adta elő Jókai „Ozdigány báró“ című 3 felv. operettjét, mely mindkét előadása alkalomával a szószeros értelmében telt házat volt szerencsés látni. — Lángy Ilonka kedves drámai szendéje az este magasan felülállt minden szereplő felett, mind naivitása, mind ragyogó, csodás szépsége s kedves hangja által.

Eddig még mostoha pártoláslól szó sem lehet, de, hogy meddig tart ez így — félt, hogy nem sokáig — nem tudom.

Bezzeg megváltozott időnk, két napja esik a hó akkora darabokban, hogy még decemberben is számát tenné!

Emmanuel Győző.

SZIVKÖNNYITŐ.

VII. Adag.

— A hírlapi cikkekéről. —

Hála az égnek, — jó órában legyen mondva — az én szívemet mostanság semmi olyan sem nyomja, a mitől minél előbb meg kellene könnyítenem. S hogy mindazáltal „szivkönyvitőt“ írok, elvem ellenére, szívem nehezére teszem. Így tehát mégis van valami teher szívemen: igen, mert „szivkönyvitőt“ kell írnom, mikor pedig nem jó. Az nyomja szívemet, hogy semmi sem nyomja és adnom kell, mintha nyomná valamit.

S miért kell adnom? Mert a főszerkesztő korrektora segédjének a kis inasa már háromszor kért tőlem „szivkönyvitőt“ s főleg utoljára olyan határozott hangon szólított fel, mintha az élő lelkiismeret megdöbbentő szövegét hallottam volna kötelességemre inteni. S miféle kötelesség köt engem a nemes „Közérdek“ „szivkönyvitőjéhez?“ Csak az, hogy ha azt mondtam, h-t is kell mondanom. Jaj, de ez elég arra, hogy én minden egyéb dolgomat elhagyva, íróasztalomhoz telepedjem rácsücsül-

jek gondolataim tojásaira s idő előtt erőnek erejével kiköltsek egy nehányat közülök.

De hagyján! az én sorsom semmi azokéhoz képest, kiknek hírlapi cikkekkel kell élniök s ha jó, ha nem jó, mindennap tele kell mázolniok egy ivet; vagy ha olykor jön is, akkor sem szabad úgy kifejezni gondolataikat, a hogy bensőjük sugallja, hanem csak úgy, miként a lap „szellemi irányá“, meg a „közönség zöme“ kívánja.

A lap „szellemi irányá“ pedig legtöbbször — hódolat a kivételeknek! — nem egyéb, mint a z s e b i r á n y a; a közönség zömének a kívánsága annak megfelelőleg: l é h a m u l a t s á g. A lap, főképpen a napi lap, írónak munkássága = erőszak a emberi agy teremtő képessége ellen. I h l e t — é l e t. S így az írók ihlettségét az élelmesség pótolja.

Hogy ne látszódjam túlzónak, állításaim bebizonyítására, nehány alapgizagságot hozok fel.

A természet teremtő képességgel ruházta fel teremtményeit. De míg az állatot csak physikailag, az embert szellemileg is.

A physikai világba a s z e r e l e m teremt; a szellemiben az i h l e t t s é g. Egy és ugyanazon egyénben ritkán forrong a szerelem; egy és ugyanazon egyénben ritkán uralkodik az ihlettség. Már pedig csak valódi szerelem szerethet; már pedig csak valódi ihlettség alkothat. A ki szerelem nélkül is szeretkezik, azért, hogy gyakran és sokat szeretkezhessék, erköstenelen személy; ki ihlettség nélkül is mesterkedik, azért, hogy sokat alkosson, vajjon már nem az? Vajjon nem éppen úgy visszaél a természet adományával, mint amaz erköstenelen személy? S vajjon nem mind a ketten azért élnek vissza, hogy pénzt szerezzenek? vagy hogy előljök ualmukat?

Nó, de nem akarok erkölcsi prédikációt tartani, csak azt akarom mondani, hogy a napi hírlap egyik oka annak, hogy az irodalom terén is egyik főkérdés a pénz-kérdés lön, a mely a havasi mokány kunyhójától kezdve fel a müncheni képesarnokokig mindenütt olyan fontos és átkos szerepet visz. Csak azt akarom mondani, hogy mindennap 4, sőt még több papíros-lepedőt tele írkalni annyit tesz, mint meghamisítani a természetet, lealacsonyítani a teremtő geniust, megrontani, elkoresosítani az irodalmat, tartamilag s formailag egyaránt. Mert gyorsan és sokat teremteni, jót nem lehet.

Oh régi boldog világ! mikor a cikkek ezrei nem háborgatták az emberek gondatlanabb lelkét. Mikor ritkán olvastak, de akkor szépet olvastak. Mikor az ihletett költő remek művét ünnepélyes lelkesültséggel fogadták.

Oh régi boldog világ! mikor nem kellett vasárnap reggelre akárhogy is megjelenie a papír-lepedőnek, hanem jött, a mikor lélekből j ö t t és mintául szolgált irányban és nemes tartalomban.

De oh! szász boldogabb világ! mikor még Gutenberg János találmánya csak álom volt, mikor a főszerkesztő korrektora segédjének nem volt nyomdászinas, ki kényszerítse az író, hogy erőszakot kövessen el szűzies Muzzsáján.

VEGYES HIREK.

— **Márczius 15-ét**, a nagy napok emlékét, kegyelettel ünnepelte meg Nagyenyed közönsége is. — A Bethlen-főiskola theologiai ifjuságát teljes dicséret illeti meg, hogy az ünnepély külsőleg is méltó volt. Csak az időjárás lett szörnyen borus, sáros; de hiszen tudjuk, hogy 1848-ban éppen szakadt az eső e napon s mégis nyílt téren folyt le az addig oly szokatlan, oly váratlan manifestatioja az alkotmányos szellemnek. A régi város-ház nagytermében emelvény állott. Körüle csoportosultak a régi honvédek jobbára öszbe borult alakjai nemzeti lobogó alatt, — másfelől az ifjuság, nemzeti kokárdával keblükön. A „nyitány“ után, melyet a népzenekar, dicséretére karmesterének, igen jól adott elő. — B a r t h a Lajos II. éves theologus, egy csinos, magyar öltözött, barua ifju, csengő hanggal szavalta a „Talpra magyart“ s utána C s o m o r István IV. éves theologus szép alkalmi beszédben tüntet fel a „multat“, tanúságot vonva belőle jövőre. A theol. dalkar V a r g a József karnagy kitünő vezetése alatt elénekelve a szép, de nehéz dallamu „Talpra magyart“, — S z a b ó Jenő, ez a valódi költői tehetségű ifju, nagy hatással szavalta néhai Indali Gyula szép költeményét: „Márczius 15-én“. A közreműködőket zajosan megéljenezte a nagy közönség, mely a főiskolai zenekar erőteljes „Rákóczi induló“ja után távozott. — Délután a 48-as honvéd-egyesület T ö r ö k Dániel elnökle alatt gyűlést tartott, este pedig egy kis barátságos vacsorát rendezett.

— A Bethlen-főiskola theol. dalkara, a mint halljuk, márczius 27-én Tordán hangversenyt rendez saját pénztára javára. A hangverseny előreláthatólag szép sikernek néz előbe. Adja Isten.

— A népfelkelési tiszt-képző tanfolyam N. Enyeden április hó 12-én és május 6-án kezdődik. Tanhelyiség a megyeház nagytermében lesz. Előreláthatólag, szép számmal jelentkeznek a 3 hétig tartó tanfolyamra az intelligens osztályok köréből. Csak előre!

— **Rudolf trónörökös Berlinben.** Az osztrák-magyar birodalom trónörököse Rudolf f. hó 16-án Berlinbe érkezett, hogy részt vegyen azon ünnepélyen, melyet a nagy német állam folyó hó 22-én fog rendezni uralkodója tiszteletére azon alkalomból, hogy agg császára Vilmos ezen napon tölti be 90-ik életévét. A felső trónörökös a német fővárosban magas állásához minden tekintetben méltó fogadtatásban részesül. — Az európai uralkodók is nagy családtagjaik nagy magas állású kiküldötteik által képviseltetik magukat a fényes ünnepélyen, melyet hasonló magas korban ritkán ért meg valamely uralkodó.

— **Gyászrovat.** R a d i v ó Károly kir. telek-könyvi tollnok neje sz. Schuller Károly német hö 14-én 52 éves korában meghalt Kolozevárt, hová súlyos betegségének gyógyítása végett szállította be családja. E hó 17-én temették el Nagyenyeden. Népes résztvevő közönség kísérte ki örök nyugalomra a derék nőt s szerető családját.

— **Farkas Sámuel** nagyenyedi mészáros s vagyonos polgár e hó 14-én 62 éves korában tüdőlobban meghalt. Az elhunyt mint a városi képviselő testület választott tagja a közügyekben tevékeny részt vett s egyszerű, egyenes modorú, jó hazafiságú s igazságszeretető közbecsülésben részesült.

— **Merénylet az orosz czár ellen.** Az iszonyu erővel és kegyetlenséggel üldözött nihilisták Oroszországban ujabbán is feltűnő jelét adták annak, hogy sem kiirtva, sem megfélemlítve niúcsenek és hogy el vannak határozva a mostani czárt is megölni, mint atyját II. Sándort megölték volt, ha a czarizmus a mostani önkényuralommal nem szakít s az orosz birodalom népeinek alkotmányos kormány formát nem ad. III. Sándor czár élete ellen megkísérelt ez alkalommal is meghiusult bombamerényletet következőleg történt: a czár nejevel együtt a mi naptárunk szerint márczius 13-án (orosz naptár szerint márczius 1.) délután 2 órakor jelen volt a II. Sándor czárt lelki üdvéért a Péter és Pál székesegyházban tartott gyászisteni tiszteleten. Mikor az isteni tiszteletnek vége volt, nejevel zárt kocsiába ült s a legnagyobb gyorsasággal vágatott az Anieskov palotába, melyben a czári család lakik. Mikor a palotától már nem voltak távol, egy egyn rohant ki az ut közepén és egy nagy könyvalaku dinamitbombát dobott a fogat alá. A merénylő azonban a nagy sietségben kiszalasztotta kezéből a zsinórt, mely a bombára volt erősítve s melynek megrántása folytán robbant volna fel a bomba s ez okon a merénylet ez alkalommal sem sikerült. Más versio szerint a merénylőket a már nyomukban volt rendőrség elfogta, mielőtt a tett végrehajtásához foghatlak volna. A merénylőt, ki tanuló volt, más öt öszezese-küvő és a merényletben közvetlenül résztvevő tanulóársával elfogták. Elfogtak rajtok kívül még kétszázal több egyént. — Az akasztófák ismét virágoktat fogják élni Oroszországban s Szibéria sivatagai és ölbányái is ujlag megnépesülnek. Európa békéje és nyugalma azon hatástól függ, melyet a merénylet a különben is izgatott czár kedélyére gyakorolni fog.

— **Az evangélium s a földrengések.** Falb Rudolf kinek a földrengést illető jóslatai oly nagy feltűnést tesznek, jelenleg Berlinben tart felolvasásokat. Falb ez előtt osztrák alattvaló, sz. Benedekrendi kath. pap volt, most egy német folyóiratban cikket közöl a földrengéselméletéről, melyből a következtetéseket idézzük: A csillagászat bizonyítja, hogy időszámításunk 33-ik évében holdfogyatkozás volt észlelhető Jeruzsálemben. A számítás ugyancsak mutatja, hogy az nap péntek volt. Továbbá be van bizonyítva, hogy e péntek után közvetlenül a zsidók husvéta következett. Már pedig be van bizonyítva, hogy Jézus Krisztust 33-ban feszítették meg egy pénteki napon, mely után a zsidók husvéta következett. Lukács evangélista ugyan napfogyatkozásnak mondja az akkor észlelt holdfogyatkozást, de ez csak tévedés lehet. Hogy Krisztus halála napján nem volt holdfogyatkozás, azt bizonyítja, hogy János evangélista, ki jelen volt mig Jézus a kereszten csüngött, ilyenmő változást az égen bizonyára észrevett volna. Minden bizonyítást tehát a Krisztus keresztre feszítése utáni napon volt holdfogyatkozás. Már pedig e holdfogyatkozás után tudvalevőleg földrengés volt, a föld ketté szakadt s a halottakat kivette sírjaikból. Falb ebben elméletének bizonyítékát látja.

— **A gyulafehérvári takarékpénztár** mult évi forgalma 7.724.695 frt 20 kr tett. Részvényitőkéje 50.000 frt, tartalékalapja 24.000 frt, intézeti háza 67.500 frt (4160 frtot jövedelmez) értékkel bir. 10.252 frt 92 kr nyereményből a tartalékalaphoz csatoltatott 1027 frt 92 kr; — az igazgatóság díjazására 1675 frt, tisztviselők jutalmazására 100 frt, részvényesek osztalékára 7000 frt, jótékonycélokra 150 frt adatott ki.

— **A munka-napszám átlaga 1886-ik évben Nagyenyeden.** A férf-i napszám január hónapban ellátással 25 kr, ellátás nélkül 35 kr, február 25—35 kr, márczius 25—35 kr, április 30—40 kr, május 33—45 kr, június 40—55 kr, július 45—60 kr, augusztus 40—50 kr, szeptember 35—45 kr, október 30—40 kr, novemberben 28—35 kr és decemberben 25 kr ellátással s 32 krt ellátás nélkül; nő-napszám január, február, márczius hónapokban ellátással 20 kr, ellátás nélkül 28 kr, április

24—32 kr. május 28—36 kr. június 30—40 kr. július 32—45 kr. augusztus 30—40 kr. szeptember 24—32 kr. október és novemberben 20—30 kr. és december hónap 20—28 kr.; g y e r m e k n a p s z á m á p r i l i s h ó b a n 18 kr. ellátással. 25 kr. ellátás nélkül. május 20—28 kr. június, július, augusztus-hónapokban 24—30 kr. szeptember és októberben 20—28 kr.; i g á s n a p s z á m j a n u á r é s f e b r u á r b a n e l l á t á s n é l k ü l 1 f r t 60 k r., a t ö b b i h ó n a p o k b a n s z i n t é n e l l á t á s n é l k ü l 2—2 f r t.

— A „Pesti Hírlap”-ot, mely kétszázötvenhatvanlalt a legértelmesebb lap, ajánljuk a magyar olvasókörök figyelmébe, annál is inkább, mert a világhírű francia regényíró Zola Emil legújabb regényét, mely áprilihélejtől kezdve „La Terre” (A föld) cím alatt a „Gil Blas” párisi napilap tárcájában fog megjelenni, a „Pesti Hírlap” e francia lappal egyidejűleg fogja közölni, a jövő évnagyned át. Hogy a „Pesti Hírlap” minden száma a legérdekesebb és változatosabb közlemények tárháza, azt — tekintve a lap közkeletességét és nagy elterjedését — mondaniuk is felesleges. Egyszerűen utalunk ama körülményre, hogy rendes heti zeneműlelőle s négy melléklapja (Házi Tanácsadó, Gazdasági Újság, Kertészeti Újság, Tanács) unikummá teszik a magyar napilapok terén s bár naponta 16 oldalon és már fölragya jelenik meg, oly rotációs gépen kiállítva, mely óránkint 15—20 ezer példányt nyom ki, ára mégis a legmértékesebb: egy óra 1 f r t 20 k r., negyedóra 3 f r t 50 k r., mely előfizetési összeg a „Pesti Hírlap” kiadóvatalához (Budapest, nádor-utca 7. szám) küldendő, honnét levelezőlapon kifejezett óhajra mutatószámokat is küldenek egész hétig, ingyen és bérmentve.

— Szerk. izenet. N a g y k a n i z s a. Bármily szerény a kérdés, mégis nehez a felelet, mikor magunknak s legjobb munkatársainknak is nagyon vékonyan jut. — No de: bizalom a jövőbe!

KÖZGAZDASÁG.

* **Oltóviasz készítése.** A jó oltóviasznak a fára nézve ártalmatlannak, ezélszerűnek, olesón készíthetőnek és könnyen alkalmazhatóknak kell lenni. E feltételeknek megfelel állítólag Gauchernek oltóviasza, mely hidegen folyó kenős, alkalmazásához előkészületeket nem igényel s kis bádogszelencében vagy üvegen zsebben hordozható. Áll pedig e kenős 830 gr. tisztított fenyőgyantából, 15 gr. fekete szurokból, 30 gr. ürfagygyuból, 25 gr. szírt hamuból és 90 gr. szeszből. Ebből egy klg. szürke kenőst kapunk. Ugyanennyi, de vörös színű oltóviaszhoz kell: 735 gr. tisztított gyanta, 100 gr. fekete szurok, 30 gr. ürfagygyu, 35 gr. porrá tört vörös okker és 100 gr. szesz. A szurkot, gyantát és fagygyut föld- vagy vasedényben felolvasztjuk és pedig legezélszerűbben úgy, hogy az edényt csak a tűzhely forró lemezére állítjuk s aztán folytonos keverés mellett hozzávegyítjük a hamut. A szeszt szintén folytonos keverés közt csak kihűlés után öntjük hozzá. Ha a kenős nagyon megsűrűsödnek, újra felmelegítjük s úgy töltjük meg vele a bádog- vagy üvegedényeket.

* **Korai uborka, dinnye és tök.** A ki korai uborkát, dinnyét és tököt akar nevelni, vágjon 3—4 négyzetű nagyságu gyepetglákat, rakja ezeket megfordítva egy faládba szoroson egymás mellé. Minden gyepetglába ültessen aynyi magot, a mennyit a szabadban megfelelő helyre ültetni szokás. A ládát melegágyba, vagy napos ablakba állíthatni. A mag csakhamar kikel s ha az idő kedvező, minden egyes téglat a saját növényével jól elkészített és megrágyázott földbe ültethetni. (A. A.)

* **Magastörzű rezedá.** A rezedának faalakban való nevelése Angolországban igen el van terjedve s az ottani virágpiacokon gyakran látni gula- és faalaku rezedákat, melyekért borsos árakat fizetnek. A tenyésztési mód a következő: Tavaszszal 2 rész melegágyi, vagy levélföld, 1 rész homok és 1 rész jó kerti földből való keverékkel megtöltött cserepekbe 3—4 szem szagos rezedamagot ültetnek. Midőn a mag kihajlott, a növényekből csak egyet hagyunk meg. Egyenkint is lehetne a cserepekbe átültetni, de mivel a rezedá az átültetés iránt igen érzékeny, inkább a másik módot alkalmazzák. Nyáron a növény fejlődését minden módon igyekeznek elősegíteni, a virágokat szorgalmasan lecsipkedik, a mint valahol egy-egy bimbó mutatkozik. Szeptember elején megfelelően hagy cserepekbe ültetik a növényeket, melyek jó vízvezetével bírnak, úgy hogy a növények néhány évig bennük maradhatnak. A mellékhatásokat, melyek a koronaképzésnél akadályt képezhetnének, gondosan eltávolítják s ezt a következő tavasszal is ismétlik. Tölen mérsékelt melegség helyre, ablakba állítják. Tavasszal többször meg kell öntözni és pedig oly trágyalével, mely tehát, ló, vagy juhanej, guanóból készül úgy, hogy forró vízben feloldjuk. A rezedának, hogy dusan és szépen nőjön, sok trágya kell. Midőn az így nevelt rezedá elég magasra nőtt és a kívánt koronával bír, pálcázt dugnak a cserepbe s a növény köré drót karikát készítenek, melyet a pálcához erősítenek. Ezzel a mivelést befejezték s a növény éveken át folyton virágzik, ha a hervadó virágokat mindig gondosan leszedik. Magfejlését nem szabad megengedni, mert a növény tönkremegy.

* **Az almafák rákjának rézzel való gyógyítása.** Mint a Journal d'agriculture pratique-ban olvassuk de Bellevue észrevevén gyümölcsösében, hogy almáit a rákbtetés támadta meg, az az eredeti gondolata támadt, hogy a megtámadt fákat, rézgálic-oldattal fogja gyógyítani. A kísérlet sikerült, mert mint de Bellevue állítja.

gyümölcsfái üszig teljesen meggyógyultak ellenben a többi fák, melyeket nem ezen a módon gyógyított, beteg maradtak s tovább szűfödtek. Ez a tapasztalat mindenesetre figyelemre és kísérletre érdemes.

* **Angol baromfi-hizlalás.** Az angol Guide to Success in Poultry-Keeping a következőket tanácsolja azoknak, a kik a piac számára baromfi-hizlalatnak: A hizó baromfiak minél könnyebben emészhető eledelt és minél kevesebb magot adjunk; a tatárka liszt volna a legjobb, a francziák ennek köszönhetik a nagy sikereket, melyeket a baromfi-hizlalással elérnek. Ezután a tengeri- és árpaliszit következik, mindkettőből egyenlő mennyiséget kell összekeverni és pedig, ha lehet tejjel. Árpá- és zabliszt felvitva tejjel és rendszeren egy kis zsírral keverve szintén igen jó eredményeket nyújt. Apróra vágott zöld eledéget mindennap kellene az állatnak adni. A tyukoknak egészen tiszta edényekben nyújtjuk eledéüket és pedig korán reggel és délután; az etető edényeket minden etetés után el kell távolítani. Jobb emésztés végett tiszta homokot kell kiszórni. Elegendő vízben soha sem szabad hiánynak lenni. A rovaroktól úgy tisztítjuk meg az állatokat, hogy bőrüket kőpporral dörzsöljük be. Ha a szárnyasokt sőtétbe tartjuk, tíz nap alatt meghiznak, ha világos helyen tartjuk, kétszerannyi ideig tart a hizlalás. A világosságban hizlat szárnyasok husa jobb, mint azoké, melyek sötétben hiztak. A mint a szárnyasok kellően meghiztak, azonnal meg kell őket ölni, mert újra lesaványodnak. Mielőtt új szárnyasokat eszünknek az óiba, ezt előbb meszes vízzel kell meglocsolni. A megölésre szánt állatok 10—12 óráig koplaltassanak. A tollaktól addig kellene megtisztítani, míg meleg; azután meleg vízbe lehet mártani. Sürgős esetben a tisztítás előtt fél percze forró vízbe is mártathatjuk, mire a tollak igen könnyen kihuzhatók.

* **Szer a vasszerszámok rozsdásodása ellen.** Vas- és aczeltárgyak tudvalevőleg könnyen rozsdásodnak, s a szőlőmetsző kések és ollók gyorsan megtompulnak. Ilyen eszközök szalonával megkenetvén, sokáig ellentállnak a rozsdának, de az óvszer nem tökéletes, mert a szalonna idővel megavasodik s az ennek következtében felszabadult zsírsavak maguk támadják meg a vasat. Igen ezélszerű óvszer a vastárgyak rozsdásodása ellen a vaselin, melyet minden nagyobb anyagkereskedésben és gyógyszerárban árulnak. A vaselin a disznószirhoz hasonló állományu test, minélhogy könnyen lehet vékony rétegekben felkenni s a vele megkent vas- és aczeltárgyak nedves levegőben is állandóan fényesek maradnak, mert ez a kenős sohasem avasodik meg. Mivel az óvó réteg igen vékony lehet egy, diónagyságu kenőccsel egész éven át fényes és rozsdátlan állapotban tarthatjuk az ollókat, kapákat, ásókat, kaszákat stb.

FELELŐS SZERKESZTŐSÉG:

Dr. MAGYARI KÁROLY
SZILÁGYI FARKAS TÖRÖK BERTALAN
Kiadó-tulajdonos WOKÁL JÁNOS

Sz. 2189—1886.
tkvi.

Árverési hirdetés.

Az abrudbányai kir. járásbíró, mint tkvnyi hatóság által közzé téteik, hogy Todea Niculai Lutu végrehajtatónak Lázár George a Zeni végrehajtatást szenvedő elleni 159 f r t 91 k r tőke, ennek 1886. június 16-tól járó 6% kamatai 4 f r t 90 k r eddigi s ezután a költségek s járuléai behajtása végett a topánfalvi kir. járásbíró területéhez tartozó Albak község 668. sz. tkjében foglalt következő ingatlanokban 1881. LX. t. cz. 156. §. alapján egészben. A+ 1—9. rendsz. 785 f r t kiküldési ár, 78 f r t 50 k r bánatpénz és tartozékai Albak községben a község házában megtartandó nyilvános bírói árverésen 1887. évi április hó 13-án délelőtt 10 órakor becsáron alól is a becsárnak 10%-ka a bírói kiküldött kezéhez leendő előleges letétele mellett, elfognak adatni.

Vevő köteles a vételárnak felét 15 nap alatt, más felét az árverés jogerőre emelkedésétől számított 30 nap alatt és ugyanazon naptól számított 6% kamatokkal együtt a gyulafehérvári kir. adóhivatalnál 39425—1881. sz. igazságügyminiszeri letéti szabályrendelet értelmében lefizetni.

A m. kir. járásbíró, mint tkvi hatóság
Abrudbányán, 1886. évi november hó 10-én.

Gelei,
m. k. járásbíró.

Sz. 2490—1886.
tkvi.

Árverési hirdetés.

Az abrudbányai kir. járásbíró, mint tkvnyi hatóság által közzé téteik, hogy Furdó Ana l. Todor végrehajtatónak Bobián Juon l. Fántea végrehajtatást szenvedő ellen 19 f r t 90 k r tőke, és perköltés 20 f r t 56 k r eddigi s ezután a költségek s járuléai behajtása végett a topánfalvi kir. járásbíró területéhez tartozó Szohodol község 157. sz. tkjében foglalt következő ingatlanok 1881. 60. t. cz. 156. §. alapján. A+ 1—33. rendsz. 533 f r t kiküldési ár, 58 f r t 30 k r bánatpénz és tartozékai Szohodol községben a község házában megtartandó nyilvános bírói árverésen 1887. évi április hó 27-én délelőtt 10 órakor becsáron alól is, a becsár 10%-nak a bírói kiküldött kezéhez leendő előleges letétele mellett, elfognak adatni.

Vevő köteles a vételárnak felét 15 nap alatt, más felét az árverés jogerőre emelkedésétől számított 30 nap alatt és ugyanazon naptól számított 6% kamatokkal együtt a gyulafehérvári kir. adóhivatalnál 39425. sz. igazságügyminiszeri rendelet értelmében lefizetni.

A m. kir. járásbíró, mint tkvi hatóság
Abrudbányán, 1886. évi december hó 12-én.

Gelei,
m. k. járásbíró.

Nyomatott Wokál János könyvnyomdájában Nagyenyeden.

Hirdetmény.

Bérbe adó szállás!

A Szentkirály utcában a régi UNGERPEK-féle házas telek (4 szoba, kamara, pincze stb.) folyó 1887. évi április hó 24-től egy, vagy több évre bérbe adó.

Értekezhetni felőle a várbeli ref. papi lakban.

1—2

Hirdetmény.

Bérbe adó bolthelyiség!

A nagyenyedi ref. és lutheránus egyházak közös tulajdonát képező, u. n.:

LUKÁCS GYÖRGY-féle

bolthelyiség a lakásrészzel együtt, e folyó 1887. évi április hó 24-től kezdődőleg egy, esetleg több évre bérbe adó.

Értekezhetni felőle a várbeli ref. papi lakban, hol a bérlet feltételei is megtekinthetők. Ha a szabad kézből bérbe adás nem sikerül, a nyilvános árverés folyó évi márczius hó 31-én délután 3 órakor fog megtartatni a várbeli ref. kántortanítói szálláson.

Nagyenyeden, 1887. márczius 17.

1—2

Az egyházi előjáróság.

Hirdetmény.

Nagyenyed város tulajdonát képező

„NEMZETI SZÁLLODA”

folyó márczius hó 31-én délelőtt 10 órakor, a városház termében két — esetleg több évre nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatni.

Feltételek a tanács irodában megtekinthetők.

Nagyenyed város tanácsából 1887. márczius 11-én.

Kovács Gyula,
polgármester.

2—3

A berendezés kedvező feltételek mellett megkapható.

Nézetem dr. J. G. POPP ur Bácsben

es. k. udr. fogorvos

száj-kozmetikájáról.

Budapest, 1879. szeptember.

Az igazság érdekében, ki kell nyilatkoztatnunk, hogy valamennyi száj- és fogkozmetika, melyet a kutató jelenkor úgy Bácsben, mint a vidéken az egész birodalomban forgalomba hozott, náluk

POPP Anatherin-szájvize,

fogpastája és pora

elhomályosította és háttérbe szorította. Ezek a kozmetikák nálunk nélkülözhetlen tolettszerek lettek, melyek minden néposztályban tört foglaltak; kozmetikák, melyek 10—20 év múlva is épp oly gyakran fognak keresztelni, mivel most orvosaink oly szerények, hogy semmi hasonló szert feltalálni nem akarnak, miután tudják, hogy azzal mire sem mennek, annál kevésbé, miután az összes Popp-féle kozmetikák első magyar orvosaink és fogászaink nyilatkozatai szerint azon jól megvizsgált s jónak talált tudományos sikertű szerek, melyek feltalálójuknak jóteknony hatású által becsületére valnak.

Ilkó St., magánzó.

A hamisított Anatherin szájviz — a vegyelemzés kimutatása szerint — az egészségre nézve ártalmas keverékből van készítve, miért is annak vételétől óvakodjunk.

Kapható: Nagyenyeden Varró F. győgy., Kovács J. győgy., Marosujvárt Ersekújváry S. győgy., Torockón Veress St. győgy., Tövisen Slafkovics H. győgy., Verespatakon Moldován L. győgy., Abrudbányán R. meti Ig. győgy., Gyéresen dr. Tomcsik J. győgy., Felvinczen Kosa St. győgy., Tordán Trajanovits G. győgy., Velits S. győgy., Wolf és fia G. győgy., Feketehalom Roimer A. győgy., Balázsfalván Schiessl K. győgy., Zalatnán Nagy K. győgy., Radnót Seney K. győgyezerszénél

Szerk. N. A. KIA
lap sz. közle
K. Wokál
az előb. bérbe
készítve

A hat folyó hó 2 lyessége Ide s kiváló eg trónörökös renesekivá lomból, hog roskatag te ségeivel ér dulóját. Sőt n ték maguk hanem rés hatalmas b hogy mem világ legha esászarra i figyelme. Valóba Vilmos esá nem nagy olyan bánt a hatalmas sit s az a fenutartás

Hogy minő hata delkezik, fenutartásá törekednek igen keves jellemvonás nyának, fő lényében i járatok ált esetre háti kéjét, jóléte Term csupán a

Nem Van Fela S a Csak Min Tud A u